

2. อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
ในจังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัย นายนเรศ มณีเทศ รหัสนักศึกษา 2545000016 **ปริญญา** สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา จันทรงค์ (2) อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลระดับการพัฒนาคุณภาพ รพ.สต. ในจังหวัดสกลนคร (2) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้อำนวยการ รพ.สต. ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน (3) ปัจจัยการดำเนินงาน รพ.สต. ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข (4) การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ รพ.สต. ตามหลักการของเดมมิง และ (5) ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้อำนวยการ รพ.สต. ปัจจัยการดำเนินงาน รพ.สต. ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข ปัจจัยการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ รพ.สต. ตามหลักการของเดมมิงกับระดับการพัฒนาคุณภาพ รพ.สต. จังหวัดสกลนคร

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดสกลนคร 167 แห่ง โดยเก็บทุกหน่วยประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยง คือ 0.979 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สเปียร์แมน

ผลการวิจัยพบว่า (1) รพ.สต. ที่ผ่านการรับรองระดับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน PCA ชั้น 1 มีจำนวน 93 แห่ง PCA ชั้น 2 มีจำนวน 48 แห่ง (2) ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิง ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านสาธารณสุข มากกว่า 20 ปี (3) ผลสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนารพ.สต.ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับดำเนินการเกือบแล้วเสร็จหรือประสบผลสำเร็จแล้ว (4) มีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามหลักของเดมมิงทั้ง 14 ข้ออยู่ในระดับสูง และ (5) ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปได้ว่า เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานด้านสาธารณสุข การดำเนินงานพัฒนา รพ.สต. ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข ความเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามหลักของเดมมิง มีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน PCA

คำสำคัญ การพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรของเดมมิง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Thesis title: Factors Related to Level of Quality Improvement of Tambon Health Promotion Hospitals in Sakon Nakhon Province

Researcher: Mr. Nared Maneeted; **ID:** 2545000016;

Degree: Master of Public Health; **Thesis advisors:** (1) Dr. Warangkana Chankong, Assistant Professor; (2) Dr. Chawthip Boromtanarat; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this survey research were to study: (1) level of quality development of Tambon Health Promotion Hospitals in Sakon Nakhon Province; (2) personal factors of hospital directors, i.e., sex, educational level, and work experience; (3) operational factors, following the Ministry of Public Health guidelines, of the hospitals; (4) quality improvement, following the Deming's principles, of the hospitals; and (5) the relationships among personal factors of the directors, operational factors, and quality improvement of the hospitals.

The study population was all 167 Tambon Health Promotion Hospital directors in Sakon Nakhon Province. The instrument for data collection was a questionnaire, with the reliability of 0.979. Statistics used for data analyses were descriptive statistics, including percentage, mean and standard deviation, and inferential statistics, including Spearman Rank correlation coefficients.

The results showed that: (1) among all hospitals, 93 were certified for PCA-stage 1, while the remainder was certified for PCA-stage 2 standards; (2) Regarding personal factors of the respondents, there were more males than females, having a bachelor's degree, and having more than 20 years of experience in public health affairs; (3) Achievement in the 4-aspects of quality development, following the Ministry of Public Health guidelines, was in "almost completed" or "completed" levels; (4) The hospitals have accomplished the Deming's 14 indices of the quality improvement at a high level; and (5) There was insufficient evidence to conclude that sex, educational level, working experience, operational factors of the hospitals, and quality improvement factors of the hospitals correlated with the PCA standard level.

Keywords: Quality development with the Deming cycle, The tambon health promotion Hospital

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดสกลนคร สำเร็จลุล่วงไปได้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ จันทรวงศ์ อาจารย์ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรรณรัตน์ อาจารย์ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดมา ตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งขอขอบคุณ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีความสมบูรณ์ เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาค้นคว้าในอนาคต และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จักรกฤษณ์ พงศ์พิชญ์ ที่ได้สละเวลามาเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ คุณกาญจนา วงษ์สวัสดิ์ คุณวาสนา ลิ้มประเสริฐ คุณมานิตย์ ไชยพะยวน คุณอุดม วรโคตร และคุณเจนนิสา บุญศิริ ที่กรุณาให้คำปริกษาในการสร้างแบบสอบถาม และร่วมตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ปรเมษฐ์ กิ่งโก้ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสกลนคร ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการศึกษาวิจัยจนการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณ คุณชดากร ศิริคุณ หัวหน้ากลุ่มงานกลุ่มงานพัฒนาคุณภาพรูปแบบบริการ สาธารณสุขจังหวัดสกลนคร ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บแบบสอบถามอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดสกลนครทุกแห่งที่กรอกข้อมูลแบบสอบถาม ขอขอบคุณสาธารณสุขอำเภอทุกแห่งในจังหวัดสกลนครที่ประสานงานในการแจกและเก็บแบบสอบถามทุกโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ผลของการศึกษาครั้งนี้ อาจเป็นประโยชน์ในแง่ของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้บ้าง จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้เกี่ยวข้องจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่อไป

นเรศ มณีเทศ

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	14
แนวทางการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของกระทรวงสาธารณสุข	14
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	17
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ	30
การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดสกลนคร	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากร	47
แหล่งข้อมูล	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของประชากร	55
ข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร	57
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับระดับการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร	63
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปการวิจัย	70
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	81
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	82
ข แบบสอบถาม	85
ค การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
ง หนังสือขอเก็บข้อมูลในการวิจัย	100
ประวัติผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 รายละเอียดและการประเมินระดับการพัฒนาคุณภาพเครือข่ายบริการปฐมภูมิ ตามเกณฑ์ PCA	37
ตารางที่ 2.2 ผลการประเมินตนเองของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามเกณฑ์ PCA ปี 2555	39
ตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร	56
ตารางที่ 4.2 ระดับการพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร	57
ตารางที่ 4.5 ระดับของผลสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข	58
ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล ตามหลักของเคมมิ่ง ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดสกลนคร	61
ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร	62
ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านการดำเนินงานพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุขกับระดับการพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร	64
ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่าง การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลตามหลัก ของเคมมิ่งกับระดับการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล ในโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร	66

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ภาพที่ 1.2 หลักคิดแก่นคุณค่าของการทำงานพัฒนาคุณภาพเครือข่ายบริการปฐมภูมิ	19

